Gyorsposta

Hol az olcsó keksz?

Bárkányi Istvánné (Kistelek, Szabadság utca 17.) és még többen — szegediek is — kérdik levelükben, miért oly ritkán kapható az üzletekben a kedvelt 12 forintos keksz.

A nagykereskedelmi vállalat élelmiszer osztályának vezetője tájékoztatta szerkesztőségünket, hogy az Édesipari Vállalat nem csökkentette az olcsó keksz gyártásának mennyiségét. Sőt — igaz, nem sokkal, de — többet termel belőle„ mint az előző években. Ez sem elégíti ki azonban a megnőtt fogyasztási igényeket. Tervek szerint hamarosan üzembe helyzik az NDK-ból rendelt kekszsütő gépsort, amelynek segítségével 20 százalékkal nő a gyártási kapacitás.

Ki fizeti meg?

Szabó Gábor (Bécsi körút 8—16.) olvasónk gépkocsijával telefonoszlopnak ütközött. A vezetékek leszakadtak, az autó karosszériája megsérült. Az Állami Biztosító a kötelező gépjárműbiztosítás alapján csak a telefonpóznán keletkezett kárt térítette meg. Miért?

Az ÁB megyei igazgatója, dr. Novák Imre közölte, hogy a kötelező gépjárműbiztosítás alapján csak olyan kárt térítenek meg, amelyekért a gépkocsi üzemben tartója a jogszabály szerint kártérítésre kötelezhető. Vagyis az idegeneknek okozott károkat. S ezeket akkor is, ha a gépkocsivezető figyelmetlenségéből valakin személyi sérülést okoz. Akár az autóban ült a sérült, akár a forgalomban vett részt. A saját gépkocsin okozott károkat az ÁB csak akkor téríti meg, ha a gépkocsi üzemben tartójának önkéntesen köthető casco-biztosítása van.

Nem a vámért

Nagy Ferenc (Kölcsey utca 13.) olvasónk anyósa látogatóba érkezett Jugoszláviából. A hozott 2,5 kilogramm narancsért hét forintot kellett fizetnie a határon. Más alkalommal olyan rokonuk jött át, aki három éve nem járt Magyarországon, ezért nem ismerte a szesz szállítására vonatkozó tiltó rendeletet. Az egy liter szeszt nem engedték neki áthozni, de visszautazásakor sem kapta azt meg. Levélírónk e két eljárásra kér magyarázatot.

Kérésünkre a vám- és pénzügyőrség megyei parancsnoka megvizsgáltatta a szóban forgó eseteket és a következő választ adta: „Bármilyen forgalomban behozott gyümölcs, déligyümölcs törvényerejű rendelet előírása szerint egészségügyi szempontból vizsgálati kötelezettség alá esik. A panaszos hozzátartozója tehát nem a vámkezelésért, hanem a vizsgálatért fizetett hét forintot, így kaphatta meg a fertőzésmentességet igazoló bizonyítványt." A szeszre vonatkozóan: „Utasítások szerint tisztaszeszt nem lehet behozni. Visszaviteli lehetőség csak akkor biztosítható, ha az utas azt, belépése után azonnal intézi. A panaszos rokona ezzel a lehetőséggel nem élt, ezért a szeszt értékesíteni kellett."

Képernyő

Részletek, pláne egy részlet alapján nyilvánvalóan lehetetlen egy ötrészes filmet érdemben megítélni; ez az ötödik rész utáni összefoglalóra tartozik. Annyi azonban már ebből az első részletből is kiviláglik, hogy a televízió a vasárnap este megkezdett *Bors* című filmjével *kiemelkedő feladatra* vállalkozott.

Emlékezés ez a film az 50 év előtti eseményekre. De nem akármilyen emlékezés. Nemcsak arról van szó, hogy az ötrészes film szokatlanul nagyszabású, mégcsak önmagában nem is arról, hogy a produkció — hogy ezzel a csúnya, de divatos kifejezéssel éljünk — televíziószerű, hanem mindenek előtt arról, hogy patétikus és retorikus megoldások helyett a tévé — kétségkívül bizonyos bátorsággal — *a kalandfilm módszereivel* nyúlt ehhez a nem akármilyen témához.

Nyilvánvalóan van ebben a vállalkozásban valami ellentmondás: az októberi forradalom és mindaz, ami belőle következett, nem kaland, olyan értelemben legalábbis semmi esetre sem, mit például a Kalózkapitány kalandja. Mégis letagadhatatlan — az első rész vetítése után nyugodtan mondhatjuk ezt —, hogy az ilyen szellemű feldolgozásnak is *van létjogosultsága:* nem hamisítja meg a forradalom lényegét. Az oroszországi forradalom gazdag volt viharos és tarka eseményekben, magától értetődőleg olyanokban is, amelyekben a történelmi lényeg csak áttételesen és nehezen felismerhetően jelentkezett; a Bors című film a valóságnak ezekre az oldalaira épül.

A film hősei magyar hadifoglyok, akiknek az első világháború után már csak egyetlen vágyuk van: minél előbb hazajutni. Ez azonban nem olyan egyszerű. A film, amely ennek az állapotnak a felvázolásával kezdődik, azt mutatja be, hogyan jut ez a hadifogolycsoport haza, milyen harcok, küzdelmek után, s mit tesznek a viharos és veszélyes helyzetekben, hogyan jutnak el egy magasrendű történelmi igazság vállalásáig.

A film írója *Fülöp* János. Az öt részt azonban nem egy rendező vitte vászonra, mint szokásos, hanem *Herskó* János irányításával, aki az első részt rendezte is, négy másik rendező: *Markos* Miklós, *Szabó* István, *Palásthy* György és *Simó* Sándor.

A vállalkozás érdekes és figyelemreméltó: ez az *első* munkásmozgalmi témájú magyar kalandfilm. A fentieknek mindössze az volt a célja, hogy *felhívják olvasóink figyelmét* a televíziónak erre az igéretes vállalkozására.

Ö. L.

Késsel támadt feleségére

Különös családi dráma zajlott le még tavaly Üllésen, a Rózsa dűlő 97. számú tanyában, ahol Kapitány László és felesége laktak. A férj korábban onnan elköltözött, majd visszament, s minden jogcím nélkül birtokba vette a tanyát. Közte és felesége között ugyanis időközben megszakadt az élettársi kapcsolat. Az asszony más férfival akart új életet kezdeni. 1961-től ugyanis a Kapitány Lászlóval kötött házassága után nyolcszor éltek külön hosszabb-rövidebb ideig, a férj italos életmódja miatt. Kapitány László mindannyiszor visszakönyörögte magát a feleségéhez, aki sokadszorra is megbocsátott neki. Férje az ígérgetések ellenére is ott folytatta iszákosságát, ahol korábban abbahagyta. Az elől elmenekült felesége visszament a tanyába, hogy elhozza saját és gyermeke ruhaneműit. Férje támadásra felkészülten fogadta. Az asszony közeledtére kést rántott, s több szúrással súlyosan megsebesítette, majd otthagyta. Kapitányné az elszenvedett sérülések miatt súlyos egészségi romlást szenvedett, s fizikai munkát többé nem végezhet.

A szegedi megyei bíróság emberölés kísérlete miatt mondotta ki bűnösnek Kapitány Lászlót és nem jogerősen 8 évi szabadságvesztésre ítélte, s 5 évre eltiltotta a közügyek gyakorlásától.

CARMEN

Bemutató a szegedi színházban

Siflis József felvétele

Vadas Kiss László (Don ban. men) az opera II. felvonásá Jose) és Harmath Éva (Car-

Telt ház. A folyosók is tele kabátokkal, bent, a kakasülőtől lefelé, alig találni ásító széket. Duruzsoló-csivitoló, megbolydult méhkas az egész színház. A zenészek hangolnak, a karmesteri pulttól jobbra-balra mikrofonok gúnárnyaka ágaskodik az orchester fölé. Mikrofonok a függöny előtt, mikrofon a baloldali földszinti páholyban: a riporter olvassa jegyzeteit. Rádióközvetítés. Aztán tapsmoraj, aztán csend, aztán feldübörög Bizet tüzes nyitánya, elhozva láttatóan, valahonnan nagyon messziről, az arénák vérpiros illatát, a mediterrán szenvedélyek vad lobogását, torerok és szépasszonyok, picadorok és hajszára ajzott stadionok bikavadító kavalkádját.

Telt ház, taps, függöny... És gyors és reménytelen statisztika, mikor volt utoljára olyan remek, olyan igazi színház Szegeden, mint a szombat esti premieren.

☆

Véletlen? Inkább a tökéletesség megismételhetetlensége hozhatta, hogy a verizmus olyan alkotásokat adott az operairodalomnak, melyeket szerzőik csak egyszer tudtak megfogalmazni. A flitteres színházat, káprázatos ékítményeket, ária-tirádákat *felszínes elemeitől megtisztító ízlésforma* hétköznapi emberek keserveit, megaláztatását, szakadtas ruháját komponálta az addig díszlet- és jelmezkölteményektől roskadozó színpad helyére. Olyan felfokozott, koncentrált elszántsággal, ami nemcsak Mascagni életművében tette egyedülivé és utólérhetetlenné a Parasztbecsületet, Leoncavallónál a Bajazzókat, D'Albertnek a Hegyek alján-t, vagy éppen Bizet számára a Carment — hanem egycsapásra sikerült velük és általuk megújítani egy közkedvelt zenei műfajt is, az operát. A verista operajátszásnak komoly-rangos hagyománya alakult ki Szegeden. Ezen a színpadon eszmél korszerűségére, maiságára az énekes-színész, itt talál hálás feladatot, karakterek, hús-vér szereplők, esendő-emberi tulajdonságok kiformálására. A szegedi operatársulat Carmen bemutatója folytonosan, logikusan illeszkedik a fenti művek premierjeinek sikersorozatába.

☆

Vaszy Viktor zenei vonalvezetése artisztikusan hagyja nyitva a darab természetes ösztöneit, *Versényi* Ida rendezése korrekt. Semmi erőszakoltság, semmi műviség, mely valamiféle megkerülő spekulációra vallana. Mindössze néhány momentum, ahol a mérték diszharmonikus: így nem feltétlenül szükséges a dohánygyárból kiszünetelő munkáslányok mindegyikének cigarettázni, aztán a viadalra masírozó banderillerok néhány testesebb-köpcösebb példányát elnézve még bátor képzelettel is nehezen feltételezi a néző, hogy fürge eséllyel állnak neki a bikavadításhoz, vagy merész fantáziával sem könnyű hinni a sziklák közt bujkáló csempészlányok vagányságában, ha elegáns bőrruhákban, divatos piroscsizmákkal kapaszkodnak a lejtőkön. Az első felvonás kritikus pontja a gyerekkórus. Lelassul a zene, elmerevedik a színpad — a többszöri előadás rutinja bizonyára segít majd. A második felvonás viszont parádés. *Sándor* Lajos kitűnő díszletei rendre úgy terelik a figyelmet a színpad előterébe, hogy mindig nyitva a lehetőség a fontosabb belépések exponálására is. Vaszy Viktor eleven lendülettel, friss tempóban vezeti az előadást, gondosan figyelve, hogy a darab kulminációs pontjaira zene és színpad mindig párhuzamosan forrósodjon fel.

☆

Harmath Éva címszerepe ellentétes véleményeket kavart. Kétségtelen, finom szövetű lírai szopránja csak részleteiben képes megfelelni a szerep súlyosabb színekkel árnyalt követelményeinek. Amikor Carmen szeret, otthonos a színpadon, ahol az érzések rapszódikus váltásait kell visszaadnia, ott még kísérletezik. Egészében viszont Carmen — s hogy megbírkozott a feladat minden konzekvenciájával, feltétlen a javára írandó. *Vadas Kiss* László elsöprő sikert aratott. Ám ha következetes művészi munkájában nem ragadtatja el a tapsok hízelgése, az első felvonáson még csiszolni fog. Ennyi *kell* ahhoz, hogy Don Joséja kabinetalakítás legyen. *Littay* Gyula második felvonásbeli jelenete remek, olyan feszültséget teremt, amit később nem képes tartani — érzésem szerint azért, mert énektechnikailag túlkombinálja Escamillo szólamát. *Berdál* Valéria Micaelája valóban öntudatosabb annál a modellnél, mely hosszú évek óta megkonzerválódott az elhagyott parasztlány, esendő-szánandó alakjában. *Sinkó* György kulturáltan, fejlett zenei intelligenciával feledteti, hogy Zuniga hadnagy maszkja alapjában véve nem az övé. Az epizódszereplőktől kitűnő megoldásokat láttunk, így mindenekelőtt a csempészötösben *Vigh* Iréntől *Szabadits* Judittól, *Juhász* Józseftől és *Halmágyi* Mihálytól. Énekben-játékban egyaránt erőssége az előadásnak *Gyimesi* Kálmán Morales szakaszvezetője és a *Szalay* Miklós intencióit követő kórus. Dobrovoljva *Rozalija* koreográfiája kissé mattszínű, a táncosok viszont ezúttal is elnyerték a szépszámú közönség szimpátiáját.

Nikolényi István

A mérnöki tudomány gazdagítója

Kazinczy Gábor, a modern töréselmélet (vagy másképpen képlékenységi elmélet) *megalapítója,* Kazinczy Ferenc író dédunokája 1889-ben, most 80 éve Szegeden született. Középiskolai tanulmányai után, mérnöki oklevelét 1911-ben a Budapesti Műegyetemen szerezte meg. Ugyanabban az évben a főváros szolgálatába lépett, ahol a III. ügyosztályon engedélyezési tervek statikai felülvizsgálatával foglalkozott, de új építőanyagok alkalmazására szolgáló engedélykiadás is a hatáskörébe tartozott. 1931-ben szerezte meg a műszaki doktori címet, és 1932-től a városépítési osztály vezetőhelyettese lett, majd 1939-ben műegyetemi magántanári képesítést kapott.

Kazinczy Gábor, a kiváló statikus *főérdeme, hogy jelentős munkásságot fejtett ki a vasbeton- és acélszerkezetek plasztikus méretezési elméletének megalkotása és kifejlesztése terén.* Képlékenységi elmélete a szakmai világirodalomban is elismert, és kezdeményező szerepét minden esetben elismerik. A mintegy 100 szakdolgozatban közölt eredményeit hazai és külföldi folyóiratokban tette közzé. Nemzetközi és világkongresszusokon tartott előadásaival sok hívet szerzett az új építészeti anyagoknak, és eredményei nyomán az acél- és vasbeton-szerkezetekkel a világ minden részén számosan beható kísérleteket kezdtek, s rendre Kazinczyt igazolták.

Részt vett az 1931. évi vasbetonszabályzat és a hegesztési szabályzat kidolgozásában, továbbá *a csavart betonas bevezetésének alkalmazástechnikai leírásainak kidolgozásában.*

A fővárosi állásából 1943-ban vonult nyugdíjba, majd később Svédországban telepedett le, ahol tovább dolgozott, és a *Betong* című svéd lapban, valamint a *Die Bautechnik* című folyóiratban közölte eredményeit. A svédországi Motalában, 75 éves korában, 1964. május 24-én hunyt el.

Kazinczy Gábor egyike volt azon nagy alkotóknak, akik számos területen mérésznek látszó megállapításaikkal gazdagították a mérnöki tudományt, végső soron a műszaki haladást.

Bátyai Jenő

Autósok, figyelem!

Rövid átfutási idővel vállaljuk

gépkocsi motorok
hengerfúrását, honolását,
főtengely köszörülését,
csapágyöntését és fúrását,
dugattyúk megmunkálását.

Cím:

XI. Autójavító Vállalat

Szeged, Tolbuhin sgt. 11. Telefon: 15-491

xS. 457

12 HÓNAP HELYETT 18 HÓNAP!

A BÚTORÉRTÉKESÍTŐ VÁLLALAT

fél évvel tovább vállalja a garanciát

valamennyi, 1969. január elseje után vásárolt HAZAI ÉS IMPORTÁLT BÚTOR MINŐSÉGÉÉRT

JOBB MINŐSÉG NAGYOBB KÉNYELEM

x. DL. 8.

BÁV ÁRUHÁZ

Helyszíni árusítás

f. hó 23-án 9—13 óráig az AKÖV régi, Marx tér 10—11. sz. telepén. Irodabútorok: szék, íróasztal, szekrény. Olcsó árakon.

xS. 624